

Uudet lautamiehet

Lautamiesetiketti

hovioikeudenneuvos Juha Hartikainen

Lähtökohdat

Laki käräjäoikeuden lautamiehistä 1 § 1 momentti ja sitä koskeva hallituksen esitys 7/2016 vp.

Lautamiehiin sovelletaan lähtökohtaisesti tuomarin yleisiä velvollisuuksia koskevia säännöksiä.

Lautamiehen on hoidettava tehtävänsä tunnollisesti ja huolellisesti.

Vaikka lautamies ei ole virkamies, hänen käyttäydyttävä virkatoimessaan asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Lähtökohdat

Taustalla luottamus
tuomioistuimiin ja
tuomioistuinten
legitimiteetti

Lautamiesten
toiminnan on oltava
sellaista, että se ei
horjuta tuomioistuimia
kohtaan tunnettua
luottamusta

Tuomarin eettiset
periaatteet
(www.tuomariliitto.fi)
→ Lautamiesetiikka?

Käytännön asiat

Istuntoihin liittyvät käytännön asiat ohjeistetaan käräjäoikeuksista

Ilmoita esteestä heti

Saavu paikalle ajoissa

Varaudu istunnon venymiseen

Pukeudu asiallisesti ja neutraalisti

Salikäyttäytyminen

Muista koetun oikeudenmukaisuuden tärkeys

Jätä ennakoasenteet salin ulkopuolelle tule paikalle avoimin mielin

Kunnioita kaikkia asianosaisia ja todistajia salissa

Älä ilmaise mielipidettäsi asiasta salissa ja vältä elehtimistä, kuten haukottelua, pään pyörittelyä, hymähtelyä jne.

Keskity asian käsittelyyn, älä mihinkään muuhun

Puhelimen käyttö ei kuulu saliin

Salikäyttäytyminen

Puheenjohtaja
johtaa salissa
puhetta

Älä käytä
puheenvuoroa
ilman lupaa

Jos sinulla on
kysyttävää
asianosaisilta tai
todistajilta ilmoita
puheenjohtajalle

Voit pyytää myös
aina taukoa
puheenjohtajalta,
jos tarvetta

Salassapito

Tunnista salassapidettävä oikeudenkäyntiaineisto

Jos epäselvää, kysy puheenjohtajalta

Salassapidettävä tieto pidettävä salassa rangaistuksen uhalla

Salassapidettävää tietoa ei saa kertoa kenellekään oikeudenkäynnin ulkopuolella

Salassapidettävien asiakirjojen viemiseen pois istuntopaikalta liittyy riskejä

Hyvä käytäntö on jättää kaikki asiakirjat istunnon jälkeen puheenjohtajalle/sihteerille

Salassapito

Päätösneuvottelun salassapito on ehdoton

Päätösneuvottelussa saa vapaasti ilmaista mielipiteensä ja mielipidettä saa sen aikana muuttaa

Päätösneuvottelussa keskustellusta ei saa koskaan kertoa kenellekään kokoonpanon ulkopuoliselle

Ainoastaan tuomioon kirjatut seikat ovat julkisia (jos tuomiota itsessään ei ole määrätty pidettäväksi salassa)

Salassapitoa koskeva velvollisuus säilyy lautamiehenä toimimisen jälkeenkin

Äänestämistä

Puheenjohtaja johtaa puhetta myös päätösneuvotteluissa

Jos päätösneuvottelussa ei päästä yksimielisyyteen joltain osin ratkaisusta, suoritetaan äänestys

Lopullinen tuomioon tuleva mielipide on aina perusteltava

Kunnioita toisten mielipidettä

Muista päätösneuvotteluiden ehdoton salassapito

Etiketti sosiaalisessa mediassa

Sosiaalisessa mediassa pätevät lähtökohtaisesti samat käyttäytymissäännöt kuin muuallakin

Toiminta ei saa olla sellaista, että se horjuttaa luottamusta toimintaan puolueettomana lautamiehenä tai yleensä luottamusta tuomioistuimiin

Älä puhu asioista, joita olet ollut mukana ratkaisemassa. Mielipiteesi ilmenee tuomiosta.

Osallistuessasi julkiseen keskusteluun muista tehtävästäsi seuraavat velvollisuudet. Julkinen mielipiteen ilmaisu ei saa vaarantaa luottamusta siihen, että ratkaiset asioita lautamiehenä ilman ennakkokäsitystä.

Pyri asiallisuuteen ja neutraalisuuteen.

Kunnioita aina toisia ihmisiä sekä erityisesti perus- ja ihmisoikeuksia

Etiketti sosiaalisessa mediassa

Älä etsi tietoa asianosaisista ennen asian ratkaisemista

Vältä yhteydenpitoa asianosaisiin ennen ja jälkeen asian ratkaisemista

Harkitse ennen kuin osallistut keskusteluun, joka liittyy yksittäiseen tuomioistuimen ratkaisuun

Lopuksi

- Yleisön on voitava luottaa siihen, että lautamiehet ratkaisevat asioita ilman ennakkokäsitystä voimassaolevan lain mukaisesti perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen.
- Hyvä lautamies pitää tämän kirkkaana mielessään ja hänen toimintansa oikeudenkäynnissä ja julkisessa keskustelussa on omiaan lisäämään yleisön luottamusta tuomioistuimiin Suomessa.

